

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ПРОФ. Д-Р ТАТЯНА СИМЕОНОВА ИВАНОВА, Д.М.

ЧЛЕН НА НАУЧНО ЖУРИ СЪГЛАСНО ЗАПОВЕД № Р-109-344 ОТ 09.10.2019г.

**ОТНОСНО: ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ В ОБЛАСТ НА
ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ,
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.4. ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ
НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ: УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕ**

**ТЕМА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД: „ВЛИЯНИЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ
НАРОДНИ ТАНЦИ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО НА СТУДЕНТИТЕ ОТ
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА“**

АВТОР: ЖУЛИЕТА ГЕОРГИЕВА ВИДЕНОВА

1. КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ

Жулиета Георгиева Виденова е родена на 22.05.1970 г. в гр. Варна.

През 1994 г. е завършила Национална спортна академия – ОКС „Магистър“, със специалности „Треньор по лека атлетика“ и „Учител по физическо възпитание“. През 2018г. завършва Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов" с ОКС „Магистър“ по Обществено здравеопазване.

В момента работи в Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов", Департамент по чуждоезиково обучение, комуникация и спорт, Учебен сектор по физическо възпитание и спорт.

В своята професионална дейност г-жа Виденова израства постепенно и устойчиво - през периода 1994 - 1995 г. е преподавател по физическо възпитание в СОУ „Д-р Петър Берон“ – гр. Костинброд, от 1995 г. до 2003 г. е методист в научно-приложна лаборатория и преподавател по „Теория и методика на спортната тренировка“ в Спортно училище „Георги Бенковски“ - Варна, през 2003г е преподавател по физическо възпитание и спорт към Медицински университет – Варна. От 2007 г. заема ръководна длъжност - Ръководител на учебен сектор “Спорт” към МУ – Варна и от 2012 г. е преподавател по народни танци в МУ – Варна.

През периода 1986 - 1990 г. е състезател от националния отбор на България по лека атлетика и многократен републикански шампион в спринтовите

дисциплини за девойки. Притежател е на национален рекорд на 200 м. гладко бягане в зала, през 1987 г. заема шесто място на Европейско първенство за девойки в Бирмингам – Великобритания, през 1988 г. е участник на Световно първенство за девойки в Съдбъри – Канада.

В своята преподавателска дейност г-жа Виденова е ръководила занятия по учебните дисциплини „Физическо възпитание и спорт“ и “Народни танци“.

Публикационната активност на г-жа Виденова се характеризира с 18 публикации в българска научна периодика и 4 публикации в чужди научни списания.

Г-жа Виденова е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка по научната специалност “Управление на общественото здраве“ със заповед на Ректора на МУ – Варна с № Р109-469/ 20.07.2018г. След изпълнение на всички изисквания и представяне на завършен дисертационен труд, е отчислена с право на защита, подала е необходимите документи и е допусната до настоящата публична защита.

2. ЗНАЧИМОСТ И АКТУАЛНОСТ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

ДИСЕРТАЦИОННИЯТ ТРУД „ВЛИЯНИЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ НАРОДНИ ТАНЦИ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО НА СТУДЕНТИТЕ ОТ МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ е обсъден и насочен за защита от разширен катедрен съвет на Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, ФОЗ към Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, гр. Варна.

Значимостта на настоящия дисертационен труд се определя от съвременните изисквания за рационално използване на потенциала на хората въобще и по-специално на младите хора - студенти по медицина и по други специалности в един медицински университет чрез представената активна позиция в областта на промоцията на здравето и включването на елементи от националната ни култура - българските народни танци като естествена физическа активност сред българските студенти.

Съчетаването на познанията в областта физическото възпитание и спорта, дълбоките познания в областта на физическата активност, социалното взаимодействие и влиянието на българските народни танци върху общественото здраве, са позволили да се представи един актуален дисертационен труд с многопластово значение за общественото здравеопазване, промоцията на здравето и не на последно място – значение за усъвършенстване на академичното обучение.

Именно тази позиция е застъпена в настоящето проучване и тя определя значимостта и актуалността на дисертационния труд.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд съдържа 139 страници и е структуриран в 8 основни раздела: Въведение, Глава Първа – Обзор на научната литература, Глава Втора – Цел и задачи, Глава Трета - Материал и методи, Глава Четвърта– Резултати и дискусия, Глава Пета– Изводи, препоръки и приноси, Библиографски списък, Приложения.

Трудът е правилно структуриран и е онагледен с 6 фигури, 10 таблици и включва 9 приложения, като последното, 9-то приложение, включва 4 отделни творчески биографии.

В библиографския списък са включени 117 литературни източника, от които 43 на кирилица и 74 на латиница.

Обзорът на литературата се характеризира с логично следващи части, посветени на историята и значението на българските народни танци, тяхната класификация и дефиниция, фолклорните области в България, като подходяща основа за прехода към проучването на нагласите, интереса и мотивацията за занимания с народни танци, с плавен преход към мястото на българските народни танци в промоцията на здраве и тяхното характеризиране като двигателна култура, физическа активност и учебна дисциплина. Обзорът може да се определи като задълбочен, представен за първи път в този контекст и напълно подходящ за използване като солидна теоретична база за доказване на вижданията на авторката.

Задълбоченият преглед на литературата позволява формулирането на целта и задачите на проучването. За постигането на целта, насочена към изучаване влиянието на българските народни танци върху здравето на студентите от МУ-Варна и мястото им в академичното обучение са формулирани 6 задачи, като особено впечатляваща е шестата задача, предвиждаща изготвяне на учебно помагало за изучаване на българските народни танци, достъпно и в онлайн Blackboard платформата на университета.

Методологията на проучването е добре подбрана, като са използвани подходящи и разнообразни методи - анкетен метод, оценка на нивото на физическата дееспособност. Особено високо следва да се оцени и адекватното прилагане на Метода Делфи за експертна оценка, чиято цел е достигане на консенсус по въпросите за мястото на българските народни танци в задължителната учебна програма във висшите училища като вид двигателна активност, подобряваща здравето и качеството на живот на студентите.

Приложени са и подходящи статистически методи - алтернативен, корелационен, непараметричен, параметричен, вариационен и графичен анализи.

Резултати и обсъждане. Обсъждането на установените факти е направено добросъвестно и в логическа последователност. Изследвани са 184 студенти, разделени в две групи – спортуващи и танцуващи.

Самооценката на здравето е направена на три нива: физическо, психично/емоционално и социално измерение. Субективната оценка на здравето

на танцуващите български народни танци в началото и в края на семестъра показва покачване в нивата на психично здраве ($t=2.868$, $p<0.006$). Има разлика в посока подобряване на субективната оценка на физическо ниво ($t=1.246$, $p<0.216$) и на социално ниво ($t=0.532$, $p<0.596$), но тя не е статистически значима.

Субективната оценка на здравето на нетанцуващите в началото и в края на семестъра показва покачване в нивата на физическо здраве ($t=2.340$, $p<0.021$) и психично здраве ($t=2.868$, $p<0.006$). Има разлика в посока подобряване на субективната оценка на социално ниво, но тя не е статистически значима ($t=1.543$, $p<0.126$).

Чрез стандартизиран въпросник, еднократно, в средата на учебния семестър е изследвано емоционалното състояние и нивата на стрес на студентите, участници в проучването. Данните според сумарните точкови резултати показват, че над 50% от участниците в проучването са с високи нива на стрес, като разликите между двете групи са минимални, но в полза на танцуващите български народни танци.

Полученият антропометричен профил и особено резултатите от изчисляване на ИТМ показват нуждата от двигателна активност. Сравнителният антропометричен анализ показва идентични резултати между двете групи, което е косвено доказателство за пълноценността на танците като двигателна активност.

Делфи проучването е проведено през периода април–юни 2019 г. с включени 12 експерти, разделени на три групи, формиращи 3 панела: Експертен, Институционален и Преподавателски панел. Утвърждава се виждането, че “българските народни танци са специфична двигателна дейност, спорт, социален феномен, средство за разкриване автентичността на народа, начин за развлечение и емоционално зареждане”.

Напълно съм съгласна с установените от авторката факти, че танците са равностойни като двигателна активност със спортните занимания, т.е. както и спортните занимания, влияят благотворно върху организираността в ежедневието, върху нивата на стрес, върху цялостното здравно състояние. Заниманието с български народни танци, като учебна дисциплина, спомага за намаляване на рисковете от затлъстяване и от леки депресии сред студентите в университета, които имат натоварено ежедневиe и заседнал начин на живот. Танците имат отношение и към изграждане на професионалното поведение на практикуващите ги студенти, като спомагат да се преодоляват различията, да се създават запознанства и трайни приятелства-качества, необходими за успешна реализация на бъдещите здравни професионалисти.

Направените изводи са добре представени и напълно отговарят на поставената цел и задачи. Основният извод е правилен – българските народни танци с техните уникални движения, в съчетание с народната музика, са привлекателни не само като ефективна физическа активност, но и като средство за общуване и забавление. Постигнатият консенсус чрез прилагането на Метода Делфи, напълно потвърждава хипотезата на г-жа Виденова - практикуването на

танците подобрява здравето и качеството на живот, поради което следва да заемат достойно място в учебната програма на всички висши учебни заведения в България, като равностойна алтернатива на спортните занимания в учебната програма на студентите и разбира се, преподаването на български народни танци в МУ-Варна е успешен академичен модел.

Напълно приемам и препоръките на авторката към различните институции и се надявам, че те ще намерят своето решение в полза на българските народни танци.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд на тема **„ВЛИЯНИЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ НАРОДНИ ТАНЦИ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО НА СТУДЕНТИТЕ ОТ МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА“** с автор **Жулиета Георгиева Виденова**, напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника на МУ-Варна за присъждане на образователната и научна степен **„Доктор“**.

Темата на дисертационния труд е значима в контекста на промоцията на здравето и на академичното обучение. Целта и задачите на проучването са ясно формулирани и са напълно реализирани. Представената комбинация от методологични подходи е интересна и напълно съответства на предвидените изследвания. Изследванията са адекватни, достатъчни по обем и са анализирани на базата на статистически доказателства. Изводите са добре представени, приносите са с оригинален характер.

Това ми дава основание в заключение да дам положителна оценка.

УБЕДЕНО ПРЕДЛАГАМ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ ДА ГЛАСУВАТ ПОЛОЖИТЕЛНО ЗА ПРИСЪЖДАНЕТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ НА ЖУЛИЕТА ГЕОРГИЕВА ВИДЕНОВА В ОБЛАСТ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.4. ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ, НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕ“.

СОФИЯ, 05.11.2019г.

ИЗГОТВИЛА РЕЦЕНЗИЯТА:

(ПРОФ. Д-Р ТАТЯНА ИВАНОВА, Д.М.)

